

Föreningen Gamla Carlsrona Medlemsblad

Ritad av Sten Ljungerantz

Kaulskroniten

1:2016

Redaktören har ordet!

Välkommen till nummer 1 av årgång 31.

Kerstin Petersson till minne

Det är med stor smärta Vi måste meddela att föreningens ”allt i allo”, vår kära kansliansvariga, Kerstin Petersson avled onsdagen 7 oktober 2015. Kerstin lämnar ett oerhört stort tomrum efter sig. Kerstin vakade kärleksfullt över ”sitt” kontor och oss andra och våra olika uppgifter. Hon var alltid behjälplig då vi så önskade. Efter 16 år i styrelsearbetet med oss kändes hon som en modersgestalt, en personifiering av en verklig ”eldsjäl”, som med sitt stora kontaktnät tog sig an alla arbetsuppgifter med glädje. Hon kämpade, trots sina många krämpor, dagligen för att komma till föreningen.

Många av våra medlemmar har säkert hört hennes glada röst då de ringt till föreningen och har varit vana vid att byta några ord med Kerstin även om vardagliga problem. Nu undrar de var Kerstin är. Medlemmarna uttrycker stor saknad. Glömma Kerstin och vad hon gjorde för föreningen kommer aldrig någon av oss, hennes vänner i Föreningen Gamla Carlsrona, att göra. Kerstin, vi saknar dig.

Nu är det 2016 och en ny vår

Hönsbilden, som jag själv fotat, är min hälsning när vår och påsk nu närmar sig. Den får symbolisera allt **kackel**, virrighet och kalabalik runt olika byggnationsförslag i staden som t.ex. ny bebyggelse vid Lilla Holm och kommer att få en anknytning längre fram i min spalt.

Som alla nu säkert inser är ”gamle redaktören” ännu kvar bakom ”pennan”. Får försöka ”kackla” ihop lite ”gott, blandat och historiskt”. Börjar med bilder nedan med stegen, från en medlem, som skulle kunna ha rubriken ”**gissa var i Karlskrona?**” Först ett tack till kommunen för att det 24/11 kom upp en minnestavla på ”John Linds” hus på Sparrengatan.

Surbrunnen och lite omgivande historia.

Där Amiralitetsskolan i dag ligger vid Amiralitetstorget låg före branden 1790 **Amiralitetscollegiums** byggnad och i hörnet av tomten, mot S. Smedjegatan, fanns en brunnsbyggnad över en s.k. surbrunn vilken jag berättat om tidigare. I dag finns här en liten transformatorstation. Det svagt bubblande alkaliska vattnet i surbrunnar ansågs hälsobringande och vattnet från denna brunn forslades till Amiralitetssjukhuset på Stora Björkholmen. Detta var i stadens barndom om man får skriva så. Amiralitetskollegium var en ståtlig träbyggnad som inte enbart, som namnet antyder, inrymde kontor och expeditioner utan även ett ståtligt amiralsboställe. Före branden beboddes denna våning av generalamiralen Henric af Trolle. Greven, excellensen och viceamiralen Wrangel, som då bodde på Alamedan (*se sidan 38 – 40 föregående nummer*) hade fått löfte av kongungen om tjänstebostaden, överlät Wrangelska huset och anskaffade nytt passande möblemang, men blev i sista stund förbigången till förmån för Trolle och anvisad annan bostad i Kalvhagen.

Till vänster ett fotografi från det inre av gamla surbrunnen vid Amiralitetsskolan. Till höger Plattan och brunnslocket visar platsen för brunnen i dag strax innanför Amiralitetsskolans östra port i hörnet Smedje- och Prinsgatan .

Sjukhuset på Björkholmen som färdigställdes i trä 1697 revs vid mitten av 1700 talet då man börjat uppföra femfingerdockorna. Sjukhusverksamheten flyttades då från Stora Björkholmen till **Kofferdisjömanskasernen** i Bastion Aurora, byggd för kofferdisterna d.v.s. sjömän ur handelsflottan. Dessa sjömän hade haft tillfällig tjänst i flottan och kasernen hade vidbyggts bastionen, in mot varvet, år 1753.

Kofferdisjömanskasernen bakom Bastion Aurora vid Kungsbron som blev Flottans sjukhus.

Amiralitetscollegium hade en likadan vid port västra hörnet mot Kungsgatan. På den tiden fanns varken tunneln eller det från Figeholm i Småland, efter stadsbranden hitflyttade prästbostället, mitt över gatan, i kv. Bonde. På denna tomt, i kv. Bonde, låg tidigare tyska församlingens skola medan prästgården inrymts i Nordenskiöldska huset. Detta kvarter har Stadsförsamlingen beslutat sälja. Vi i Föreningen Gamla Carlsrona vädjar till de styrande prioritera att kommunen tar över och gör de befintliga, oersättliga, byggnaderna till det kulturkvarter en stad med världsarvstatus borde ha.

Som kuriosas då vi nämner sjukvård runt 1700 vill jag nämna att Nordenskiöldska huset, (f.d. Blekinge museum) byggt av sten, klarade stadsbranden 1790 ganska bra och ägdes av stadskirurgen Joel Appiarie. På andra sidan nuvarande Amiralitetstorget, mellan ö.

N. Kungsgatan omkring 1900. T.v. Amiralitetsskolan. T.h. Stadsförsamlingens prästboställe i kv. Bonde. Mitt i bilden finns Varvstunneln och Klockstapeln. På bron står barn uppställda, kanske på kommando av fotografen, för att ge bilden liv.

och v. Prinsgatorna, mitt för Appiaries hus, låg tidigt, på dåvarande exercisplatsen, en träbyggnad. Denna var den första Skeppsgossekasernen i staden. När kasernen revs blev även där en del av amiralitetets exercisplats. Exercisplatsen

sträckte sig från Högvakten till varvet fram till Prinsgatan korsad av Alarmgatan (nuv. Vallgatan) och Amiralitetsgatan. (1941 delades Amiralitetsgatan här som Alamedan och Amiralitetsgatan). Parken planterades först efter tunnelbygget på 1890-talet. Hela exercisplatsen blev 1877 Amiralitetstorget. Namnet Amiralitetsparken finns endast i folkmun.

Till vänster ett gammalt kolorerat vykort från omkring år 1900. Vyn är från klockstapelns mot torget. Till vänster om tunneln ligger kvarteret Bonde och till höger Amiralitetsskolan.

Kungsbron

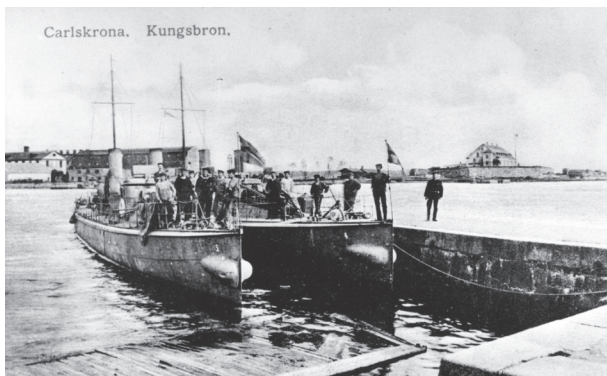
Då vi, i "kacklet", är nära mitt sedan uppväxten älskade **Kungsbron** passar jag på att ta med två bilder från sekelskiftet 1900.

Kolorerad bild visande livet vid Kungsbron ca 1890. Stumholmen är ännu sparsamt bebyggd. På klappbryggan framför det svarta skeppet kan man ana några kvinnor som klappar tvätt. På rednen skymtar ett av pansarskeppen.

Klappflotten, i nederkant, som tvätterskorna använde, börjar bli med-faren, på denna bild från 1910-talet.

Besättningarna på vedettbåtarna uppställda för fotografering.

Hedvig Eleonoras kyrktupp

Förra våren var jag i Augerum och tog ett foto på något jag länge velat dokumentera. Hos familjen von Kock på Augerums gård "bor" kyrktuppen ända sedan apotekare Ferber ägde gården och hade sin berömda botaniska trädgård här. Kyrktuppen togs ner då Karlskronas första stadskyrka Hedvig Eleonora vid Köpmansgatan revs. Tuppen finns i dag på ett lusthus intill huvudbyggnaden på Augerums gård. Här i mitt skriveri låter jag tuppen, som så länge stått i bortglömd ensamhet, uppvaktas genom hönsbilden ovan.

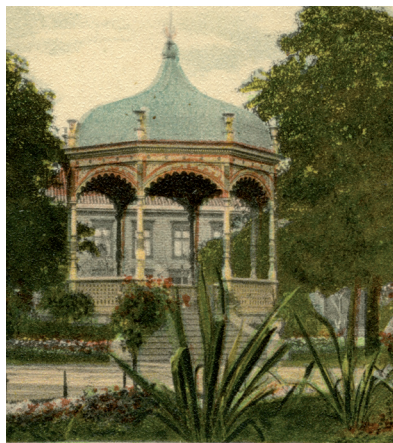
Landbrogatan 13

Den gamla Thörnska gården eller senare Lindblomska gården. Inne på gården finns en byggnad som flyttats hit från Ronneby på 1680-talet. Huset överlevde stadsbranden 1790 men eldhärjades på sena 1900-talet. Byggnaden återställdes och den vackra gårdsinteriören är bevarad.

Bland gårdens ägare var borgmästaren Elers som ivrade för utfyllnad av träskmarken och här anlade ett promenadställe med servering som vi i dag känner som Hoglands park.

*Dramatisk bild efter branden i gårds-
huset. Bakom byggnaden ligger, på
Möllebackens forna torg, tidigare
Hattfabrikens byggnad.*

Musikpavillongen i Hoglands park.

Den vackra gamla Musikrotundan som fanns i Hoglands park. Bilden är en del av ett kolorerat vykort från tidiga 1900-talet. Rotundan hade då uppförts efter cafébyggnaden. Då den älskade Rotundan revs kom "Snäckan" som i dag åter har ersatts med en restaurang och parkservering. Så här tedde sig Elers gamla "Promenadställe" då Lindblom 1915 tog över Landbrogatan 13 och gav fastigheten det namn man kan höra än i dag "Lindblommagården".

Fastigheten Landbrogatan 13 inköptes 1847 av Peter Thörn som då sålt sin fastighet på Pottholmen till staden. Han tillhörde en gren av den sedan stadens tillblivelse kända familjen. Det fanns många ”Thörnska gården” i Karlskrona. 1915 såldes gården Landbrogatan 13 vidare till köpmannen T. Lindblom.

Landbrogatan 13, Lindblomska gården, omkring 1950. Åt Landbrogatan fanns Forsbränds herrekipering, Genom portvalvet såg man in på gården med de ålderdomliga husen.

Åtropa **Pottholmen** kan nämnas att namnet kommer av pottmakarfamiljen Westerberg som sedan stadens grundläggning haft en av de största tomterna där. Denna tomt som låg mot Fattighusviken eller Pottmakareviken, nuvarande Järnvägstorget, såldes på sena 1700-talet till Bränneribolaget. 1821 övertogs den av Fattigvårdsdirektionen. Nu påbörjas snart, efter många års diskussioner och planerande, första etappen i den nya stadsdelen ”Pottholmen”.

Gatuhuset mot Hoglands park, närmast i bilden, som det såg ut då Thörn 1915 sålde fastigheten. Bilden visar även spårvagnarnas mötesplats på Landbrogatan.

På Pottholmsfastigheten hade Peter Thörn drivit handelshus med mälta, krutbodrar och magasin med bryggor för lastning och lossning varor. Man levererade bl.a. hampa, tjära, socker, virke, smör, spannmål mm. Peter Thörn var tillsammans med brodern Johan redare som ägde fartyg och var delägare i Kofferdivarvet. (*Kofferdivarvet låg där Ölandsgatan mynnar ut i Handelshamnen. Varvets kontorshus var det äldre gula hus som ännu finns kvar och som varit både sjömanshem, hamnkontor och bostad för hamnkaptenen*). Ett av firmans segelfartyg (detta var före ångfartygens och järnvägarnas tillkomst) ”Apollo” seglade på Lübeck och var Karlskronas enda förbindelse med Tyskland och kontinenten.

Garpen – den sista bultölsleverantören

Sidan 47 föregående nummer nämner Patrik Skantztes bok om familjen Skantze och lampfabriken, ett annat känt hantverkarenamn i staden sedan länge. Ännu i början av 1970-talet kunde man få hemleverans av Bultöl (Svagdricka). Intill Lampfabriken på Kvarngatan (Barktorget) låg nämligen under några år bryggeri Garpens nederlag.

Nederlaget vid Kvarngatan (Barktorget Pantarholmen)

Lagerförsäljningen flyttade hit sina sista år efter att tidigare platsen vid Skeppsbron eldhärjades. Där byggdes efter branden Hotell Karlskrona. De gamla magasinerna hade legat här sedan stadens begynnelse. De var som de flesta andra magasin stora faluröda byggnader men just dessa hade gaveln mot havet reveterad vilket gav ett pittoreskt intryck. *Se bilderna nästa sida.*

Många företag hade varit hyresgäster här. Före Garpen fanns Bilspedition i detta hörn av magasinerna. Clarion Hotell Karlskrona, lät uppföra hotellet med en modern, smakfull fasad i glas med stilen påminnande om dessa gavlar.

En eloge från redaktören för det!

De allra sista magasinerna, de vid Ostermansgatan, av den typ hela handelshamnen en gång var uppfylld av, har Gamla Carlsrona kämpat för i mer än ett decennium. Det är sagt att det södra av de båda byggnaderna skall räddas. **6/10 2015 revs norra magasinet.**

Nederlaget vid Skeppsbron fotograferat direkt efter branden. Där ligger idag Clarion hotell Karlskrona.

Fylgia

För yngre personer säger nog namnet ”Fylgia” ingenting men för oss som kommit upp i åren för det tankar till nåsduksviftande tårögda damer i Tårarnas lund vid Kungsbron, då Fylgia gav sig ut på långresa, och till fiktive Frasse Kaulsson som kom hem med utrikespinauler till sin Klaura på Björkholmen si.

Fylgia är borta sedan länge men vi äldre Kaulskroniter bär med oss den nostalgiska bilden av havens vita drottning. Bilden på Fylgia är från 23 mars 1928.

En sedelärande historia om en Amiral, hans dotter och hur det kunde gå till (ibland) i Amiralitetet.

Amiralen, greve Edvard Didrik Taube är en av många som fått kvarter uppkalade efter sig i staden. Jag nämnde ju ovan om Wrangel, amiralen som blev förbigången med lägenheten i Amiralitetscollegiehuset, så varför inte berätta om hur Taube gick före den store sjöhjälten Gustaf von Psilander vad gällde tjänsten som riksråd. Detta hände då Fredrik var kung och han hade allmänt bekant en älskarinna Hedvig Taube, amiralens dotter. Dessutom var riksrådet och överståthållaren Gustaf Adam Taube bror till Edvard Didrik.

Edvard D. var född 1681 och blev 19 år gammal underlöjtnant vid amiralitetet. 1712 schoutbynacht(kommandör vid Amiralitetet), viceamiral 1715 och amiral 1719. Taube blev föraktad och hatad inom officerskåren då han avancerat så raskt på grund av dotterns förhållande med kungen.

1731 blev Taube president för Amiralitetskollegiet och utnämndes 1734 till riksråd och förbigick Psilander. Taube blev 1734 också greve. Skriftställaren Finch skrev till regeringen om honom: ”Sedan han sålt sin dotter, säljer han till den mestbjudande alla tjänster, på vilkas tillsättande han genom konungens svaghet på henne kan utöva inflytande”. Taube avled 1751.

”Socitetshuset” som slukades av Jätten ”Coop”, en bedrövlig historia.

Det gamla huset,(*bild nästa sida*) Landbrogatan 8, visar här upp sin vackra fasad mot Landbrogatan. I hörnet till Parkgatan (Madens tvärgränd) fanns Hultens möbelaffär och mot Landbrogatan A J. Anderssons affär för garn och tyger. Där apparenljen mot Ronnebygatan tog sin början låg Eric Carlssons kontorsmaskinaffär.

Byggnaden hade uppförts av inspektoren Bering (enl. 1817 års tomtregister) bara något decennium efter stadens grundläggning. Detta var ett av få hus som överlevde storbranden på Trossö 1790. Läget vid Madens (kallades för Maens) tvärränd var betydelsefullt eftersom det hade utsikt över Landbrogatan, den viktiga infarten till centrala staden.

Till höger Landbrogatan på 1910-talet. Fotot mot Hoglands park visar närmast den öppna sommarspårvagnen som drogs av motorvagnen. Huset till höger, mitt emot Kungshuset, är Landbrogatan 8. Många prominenta karlskronabor byggde sina hus längs med Landbrogatan den sumpiga och illaluktande Engiamaen (Ångsmaden nuv. Hoglands park) till trots. Ett eftertraktat läge för ett handelshus!

Landbrogatan var stråket ut mot världen bortom träbroarna som var infart till staden på öarna. Broarna som färdigställda 1682 ersattes först 1839 av en stenbro (Landbron) på Pottholmens östra sida. Längst norr ut ner på gatan fanns stadsporten, flankerad av våghuset, där fororna med varor till staden vägdes, på ena sidan och Landbrovakten på den andra. Denna vakt bemannades av en konstapel och tolv volontärer. Här visade man respass vid besök i Örlogsstaden samt permissionssedlar för militär personal. Inte så lätt att ta "bondpermis" i Karlskrona på den tiden. Här fick dödsdömda tillbringa sista natten före avrättningen. Stadsporten stängdes klockan 9 em.

Madens Tvärgränd var det officiella namnet för nuvarande Parkgatan på stadsarkitekten Johan Georg Steners stadskarta från 1744.

Ägarna och de verksamheter som kom att finnas här gör att jag anser denna byggnad, Landbrogatan 8, som den kanske kulturhistoriskt viktigaste av alla privata byggnader. Att den revs är en stor förlust för staden varför jag ägnar gården ingående uppmärksamhet.

Byggnaden köptes tidigt på 1960-talet, liksom hela delen av kvarteret som vette mot Landbrogatan, av Kooperativa förbundet (= jätten Coop i rubriken) och "hela rasket" revs. Här uppfördes i stället ett stort Domusvaruhus för 20 miljoner kronor. Det kallades största varuhuset i sydöstra Sverige i pressen. Garage för 234 bilar. Varuhuset invigdes i juli 1967. Vad tjänade egentligen denna kulturförstörelse till? Coop flyttade snart till Vedeby och sin dödsdom.

Föreningen Gamla Carlskrona 60 år
1945 - 2005
Årsbok 2005

Från 1/9 2015 lade Coop Forum ner verksamheten på Amiralen köpcentrum i Vedeby, och nu finns inte ett enda konsumföretag kvar i närområdet. Man får väl se det som att jätten fick sitt straff.

Efter Berings frånfälle köptes fastigheten av Jonas Laurin som snart kom på obestånd och sålde vidare till den kände och stridbare häradshövdingen och senare landshövdingen **Anders af Håkansson**. (*af Håkanssons gravställe finns bredvid af Chapmans på Augerum kyrkogård*).

Under 1760 talet finner vi handelsmannen Gerhard Peter Wolff som gårdens ägare. Nu kom större delen av huset att inrättats lokaler för för en sällskapsklubb stiftad av landshövdingen baron Carl Harald Strömfeldt. (*Ej att förväxla med "Sällskapet i Karlskrona", en förening för umgängesliv och bildning grundad 14 dec. 1874.*) I dessa sällskapslokaler brukade stadens "societet" hålla sina baler och i folkmun vedertogs namnet **Socitetshuset!**

Lokalerna utnyttjades även av ordenssällskap och såväl **Frimurarna** som **Coldinuorden** var väl sedda som hyresgäster på gården. Det var här i denna lokal karlskronaavdelningen av Kronans Coldin höll sitt allra första möte.

Dåvarande ägaren Christoffer Wolff hade i ovanvåningen mot Parkgatan rivit mellanväggarna för en rymlig sal där "skepp kunde byggas och Coldin inrättas" som det står i tidiga protokoll. Här hade säkert ordensbröderna ett lämpligt tillhåll för sina påhitt så länge huset hölls i gott skick.

Wolff den yngre hade dessvärre inte helt intresse för underhåll och efter en tid började klagomål komma från ordenssällskapen. Så småningom började dessa se sig om efter andra lokaler för sammankomsterna på grund av det ”starka takdropp” som uppstod då vädret var otjänligt.

Vid en undersökning som företogs på 1930-talet, bekostad av Nordiska museet, visade det sig att ordenslokalerna varit konstnärligt utsmyckade med väl bevarade väggmålningar. En del av dessa togs tillvara då huset revs och finns magasinerade på Blekinge museum. Under Christoffer Wolffs och kommande ägare, förvandlades gården till ett handelshus med magasin och olika förvaringsutrymmen på andra våningen. Denna våning har med all sannolikhet sedan tillblivelsen varit inrättad med den karaktäristiska svalgången en tradition sedan 1600-talets storköpmansgårdar.

Flera kända köpmän finns i ägarlängden som Cristoffer M. Carlander 1795, Jonas Sjögren som även var officer vid amiralitetet och Nils därefter Daniel

Hultén. 1806 köptes gården av handlanden Johan Georg Vougt.

1846 såldes gården på offentlig auktion till köpmannen **Svante August Liljevall**. Hans handelsbod låg i själva gaveln (se bild ovan) där tre trappsteg ledde in till butiken genom en vacker portik. Från köpmansboden kom man via en liten trappa upp

till våningsplanet och kontoret. Från kontoret kom man till en förstuga som hade förbindelse både med övervåningen och ut till gården. En dörr från boden ledde in till våningen mot Parkgatan som bestod av fyra rum och kök. En bred trappa av ek ledde från förstugan upp till representationsvåningen på övre planet mot Parkgatan. Här höll handelspatronen ståndsmissiga middagar för sina kollegor, de burgna medlemmarna i Karlskronas handelssocitet. Härifrån våningen hade man en praktfull utsikt över den nyanlagda parken.

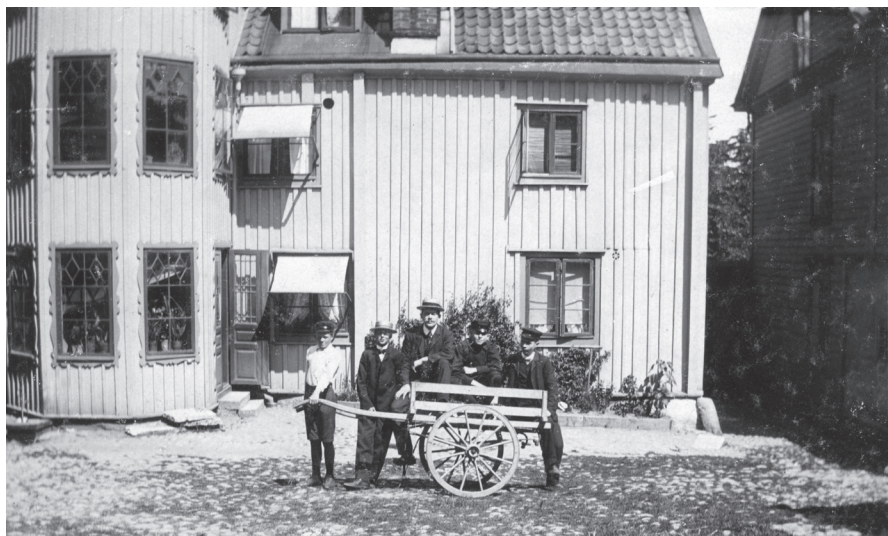
En stor grind, bred nog för de hästforor som besökte handelshuset, ledde in

till Gården. Gårdsplanen, som var satt med dåtidens kullerstensbeläggning, omgavs av den stora fastighetens byggnader. Fotografiet ovan, från tidiga 1900-talet, är taget uppe på den ålderdomliga svalgången.

För ett större köpmanshus på den tiden var det viktigt att under torg och marknadsdagar kunna erbjuda stallrum och tillsyn, detta var en tradition och ett led i konkurrensen mellan köpmännen. Utrymmen för bönderna fanns i gårdsplanet under den vackra svalgången.

Bilden till nedan visar tidigt 1900-tal. Några av handelsgårdens anställda po-

serar framför trapphuset med en tidstypisk dragvagn. Dörren i trapphuset ledde från förstugan in till kontoret bakom affären och med trappa upp till ovanvåningen. Till vänster om huset ser man infarten från Parkgatan. Stenen i hörnet var placerad så för att hindra skador från vagnshjulen.

1873 sålde Svante August Liljevall gården till Nils Carlsson en kyrkvärd från Lilla Näs på Knösö. Några kommande ägare blev handlanden Johannes Svensson 1884 och redan 1885 handlanden J. A. G. Warberg, 1902 sjömannen F. W. Carlsson och bagarmästaren F. Lundgren.

En god vän till mig som kom att bli välkänd både från marinmusikkåren och för sin dansorkester är Gunnar ”Loket” Olsson. Som kuriosa kan jag nämna att han vuxit upp i en av lägenheterna i denna gamla vackra gård.

Tvärgrändens andra hörntomt mot N. Kungsgatan var också den bebyggd med ett hus från stadens begynnelse med det revs redan 1954. En typisk borggård med såväl bostad som verkstad för en hantverkare. Den förste kända ägaren var, enligt den stora tomtinventering som ägde rum 1718, guldsmedsmästaren Hans Stadius. Han hade köpt gården 1713. 1722 flyttade han till Kristianstad där han dog 1734. 1744 anlägger tunnbindaremästaren Jöns Wahlgren tunnbinderi på gården.

Det var denne Jöns Wahlgren som köpte och lät riva stadens första kyrka, Hedvig Eleonora, vid Köpmans- och Drottninggatorna. Därmed knyter jag ihop historien om några intressanta gamla hus vid Engiamaden (*Hoglands park*) med mitt foto på **Kyrktuppen** för det var denne Jöns Wahlgren som sålde den till apotekare Ferber på Augerums gård!

Hörnhuset mot Kungsgatan sett från Parkgatan (Madens tvärgränd).

Lilla Holm och Björkholmen.

I skrivande stund kan jag inte säga om det blir någon bebyggelse på Björkholmen där den försvunna halvön Lilla Holm låg innan nya Saltöbron byggdes. Personligen tyckte jag inte illa om idén med de färgglada, om än för höga och dominanta, bostadshusen av en skicklig arkitekt. Gert Wingårdh. Jag såg det mer som ett arkitektoniskt tillskott i stadens bebyggelse men mest av allt var det min önskan att begreppet Lilla Holm skulle leva vidare.

I början på 1900-talet byggdes ett tråkigt hyreshus på Lilla Holm (det större huset till höger), som man kan se av detta privatfoto ovan, en ganska klumpig träbyggnad uppförd efter en brand 1902. Detta stora hus störde säkerligen, men inte på samma sätt som den föreslagna nybebyggelsen på samma plats.

Apropå klumpigt hus minns Ni ”Radhuset” på Björkholmen. Det var en ovanlig och lite pittoresk länga med arbetarebostäder. Det var ett udda inslag i bebyggelsen med sina många trapporn och skorstenar. De ersattes senare av en ”riktig” enplans radhuslänga.

Slutningen ner mot Saltö sund och båtklubbens område får mig att tänka på kajen invid som vi alltid kallat Kihlströms kaj efter gamle Kihlström.

Nu har man av någon anledning ändrat stavningen till Kihlströms Kaj. På bilden har cyklisten som kommer längs kajen just passerat "Ålamördarens" hus och korsar Krister Hornsgatan. Den idylliska bebyggelsen vid trappan revs 1970.

Kommunalt vatten på Björkholmen. Tidigt 1900-tal.

Ronnebygatan, branden 1887 och "Sällskapet i Karlskrona".

Låt mig berätta om branden 1887 som stäckte sig från "Solgatan" på Stortorget, längs båda sidor Ronnebygatan fram till där f.d. länsstyrelsens stora komplex finns i dag och ett stycke nerför N. Smedjegatan. Bilden är tagen mitt för där gamla EPA-huset ligger i dag över brandområdet i västlig riktning.

Förödelsen på Ronnebygatan efter brandkatastrofen 28/7 1887.

Vid det äldre huset på södra sidan lyckades man hejda branden 1887. Den reveterade fasaden (bild t.v.) gjorde nog sitt till. Alla efterföljande hus på södra sidan, västerut på denna tidiga 1900-tals bild, så långt man kan se på fotot, byggdes upp efter brandkatastrofen.

Efter den andra ruinen på bilden från brandplatsens högra sida går Smedjegatan.

Detta hus ägdes vid branden av rektorn Psarski och den närmaste ruinen av underofficeren F. E. Brause. Utanför bild på denna sida låg rådmannen H. Christerssons fastighet som var den sista på norra sidan gatan som eldhärjades. Det enda kvarstående huset i kvarteret där Stadshotellet senare byggdes tillhör apoteket Göta Lejon och det var i en uthusbyggnad på den tomten branden startade. 22 fastigheter och 38 affärsrörelser vid stadens paradgata blev lågornas rov.

1872 hade apotekare Johan Axel Theodor Borgström fått privilegier att driva apoteket Göta Lejon. Efter den olycksaliga branden blev han ångerfull och startade välgörenhetsföreningar och stiftelser som Borgströmska stiftelsen, hem för ensamstående mödrar, på Möllebacken.

1912 var han en av grundarna till "Föreningen Karlskrona koloniträdgårdar". Gullberna koloniområde började byggas 1912. 1913 avgick Borgström styrelsen. Han avled 1918.

Vid sidan om branden kan jag berätta att till apoteksfastigheten hade den 1875 bildade föreningen ”Sällskapet i Karlskrona” (som nämnts i en parantes tidigare) flyttat. Sällskapet hade det första kvartalet 1875 hyrt in sig i firma Ludvig M. Rubens fastighet, det före detta posthuset vid Drottninggatan. Denna lösning var högst tillfällig då huset 1 oktober skulle byggas om för länsstyrelsen. (Se bild av rivningen av detta hus föregående nummer sidan 18 överst). Under ett ½ år hyrde man ovanvåningen i huset vid Smedjegatan, som ses som bortre ruinen på bilden, och ägdes av P. A. Bergelin som här drev manufakturhandel, för att sedan flytta till Borgströms apotekshus. Sällskapets verifikationer brann trots det upp då de förvarades hemma hos kassaförvaltaren W. Quiding vars hus vid Smedjegatan/Ronnebygatan brändes ner till grunden (i dag Hübendickska huset). Branden förde ändå gott med sig just för Sällskapet som den 6 december 1889 tecknade kontrakt med källarmästaren E. Berthelsen och disponent Henrik Berggren om att hyra lokaler i det Stadshotell som uppfördes.

Läs gärna på sidan 11 föregående nummer, om familjen Liljegren, Alice Babs morföräldrar, som vid branden bodde i det mörka huset närmast i bild, där Stadshotellet byggdes. De blev hemlösa vid branden.

Med den nya bebyggelsen försvann den karolinska barockens småstadsidyll för en pampig nyklassisk bebyggelse. Innan en del av dessa hus från 1880 talet revs var Ronnebygatan känd som den enda gatan i Sverige med så lång sträcka av hus i denna fantastiska byggstil.

Före branden fanns en bestämmelse, tillkommen efter stadsbranden 1790, att trähusen inte fick överstiga två bostadsvåningar. Det var fortfarande inte ovanligt att man sedan gammalt inne på gården, tom. mitt i staden, bedrev svinuppfödning eller hade höns.

På bilden överst på nästa sida ser vi en unik vy. Fotograf är okänd men då apotekare Borgström ofta tog bilder i apotekets omgivning kan kanske den kan tillskrivas honom.

Fotografiet på nästa sida överst, visar Ronnebygatan före branden från taket på underofficeren F. E. Braunes fastighet (den större ruinen närmast i bild på brandplatsfotot). Huset med gaveln åt fotografen låg på Smedjegatan där Åhlens, Hemköp och Nordbanken ligger i dag. På motsatt sida Ronnebygatan känner vi igen apotekshuset på takkuporna. Det finns fortfarande kvar och de båda lejonerna över f.d. apoteksingången mot Klapeidaplatsen har

2015 restaurerats och förgyllts. Till höger skymtar rådhusaket och längst ned i bilden den välkända taknocken på Johansson & Bergkvist gård. Bilden är gammal kanske 1860-tal. Sannolikt ett av de tidigare fotografierna från Karlskrona. Låt blicken följa raden av hustak på Ronnebygatans norra sida så ser vi något över och till vänster om dessa. Det är **kvarken på Kvarnberget** på Stora Björkholmen. Troligtvis det enda foto som finns på denna väderkvarn. En dokumentär bild jag är mycket stolt att få visa i Kaulskroniten. Kvarnen revs 13 juni 1885.

Det solbelysta huset mitt i bilden ovan, ses även på bilden över brandplatsen. Före stadsbranden 1790 låg stadens rådhus på denna plats, i dag döpt till Klapeidaplatsen. Det rådhuset var uppfört i timmer. Inom rådhusbyggnaden fanns spinnhuslokaler och stadens häkte. Det reveterade hus,(det solbelysta ovan) som sedan uppfördes på grunden kallades länge Sidenhuset efter W. Solinskys textilbutik, senare Modehuset Stil. I dag ligger SE banken i de lokalerna. På 1820-30 talen fanns det ett Sockerbruk, **sockerbruksbolaget "Concordia"**, i byggnaden.

Denna bild från före branden är tagen från samma tak som bilden ovan. Det

ljusa huset i vänsterkant, vid N. Smedjegatan, är samma som i nedre högerkant ovan. Bilden är tagen över bebyggelsen ut mot Hoglands park. Husen närmast brändes ner 1887. Byggnaden

som är under uppförande ligger vid Coopmans backe (= N. Kungsgatan). Det långsträckta taket bortom är Kungshuset på Landbrogatan. Ett foto från gamla Carlsclrona, staden som försvann, fotograferad någon gång före 1885.

Drömmen som lever stark – om en Saluhall.

Aldrig kunde jag tro att mitt fantiserande om en Saluhall i Trossö vårdcentralers byggnad vid torget skull ge sådan respons. Jag hoppas inte jag väckte falsk förhoppning. Kommunens folk är en yngre generation som inte viker för en gammal redaktörs drömmar och fantasier. Men jag vill nå dem med beskedet att drömmen om en saluhall lever. Privatpersoner, inte bara medlemmar i Föreningen Gamla Carlsclrona, har hört av sig till mig. Till och med en torghandlare tyckte idén var lysande.

Detta fick mig att drömma vidare. Minns Ni då systembolaget låg på N. Kungsgatan 10-12 att man hade en mycket vacker lång relief på väggen med vinskördemotiv.

När "Teknis" i dag "Ehrens värdska" byggdes. Bild 1 visar gamla bebyggelsen. Bild 2 visar rivningen. (Det större vita trähuset är det s.k. Humbleska

huset vid Ö, Vittusgatan.) Obs trafikskylten som fanns på den tiden som varning i korsningen mot Ö. Köpmansgatan. Den var befogad. Här var vi många som kom i "flygande fläng" med cykel på väg till läroverket lite längre upp längs Köpmansgatan. Bild 3 visar den nyligen uppförda skolan. Här inne göms den vackra reliefen för oss. I bildens högerkant skymtar Tobaksfabrikens hus som snart skulle rivas för Landstingsförvaltningens bygge. Reliefen hänger (tror jag) i Ehrens värdska gymnasiets Aula. Den fanns där i alla fall på Tekniska Läroverkets tid. Varför kan inte allmänheten få njuta ett sådant konstverk. Den reliefen hade passat på en frigjord långvägg i en saluhall. Eller hur?

Ing. 2 K .

Rubriken är förkortningen för Göta ingenjörkårs fästningsingenjörkompani. Under åren har jag berättat mer eller mindre om stadens regementen, och det var många i denna stad. Återstår den stiliga byggnaden vid Blå port som i min

barndom kallades BK staben (Blekinge kustartilleri).

Göta ingenjörskårs fästningsingenjörskompans kasernbyggnad fotograferad under de nästan 3 decennier kåren huserade här.

som t.ex. Riksbyggens lokalavdelning.

Kompaniet hade först varit kasernerat i Karlsborg där det satts upp 1902. Från 1908 blev det ett självständigt truppförband som ingick i Karlskrona fästning. För kasernbygget hade Karlskrona stad kostnadsfritt upplåtit denna del av "Tallet" för kasernen som byggdes åren 1906-8. Även verkstads- och förrådsbyggnader uppfördes. En del av dessa ses på bilden som även visar några av vaktkurerna. År 1915 förvärvade kronan Blåportsområdet varav en del arrenderades ut till handelsträdgård. Ännu på 1950 talet, minns jag, låg Liljekvist handelsträdgård här. Byggnaderna revs 1962. 1917 uppfördes även mäss och sjukhusbyggnader på området för kåren. Den 1 januari 1917 ändrades namnet till Göta ingenjörskårs kustingenjörskompani. De första åren exerceerade man på närbelägna "Muddret" men då 1:a världskriget började uppläts området till parceller (små kolonilotter) för potatisodling.

Kustingenjörerna utförde även civila uppdrag som t.ex. att bygga bro vid Lyckeåborg 1929. Det sista stora arbetet man hann med på orten var att färdigställa vägen vid Karlskrona folkskolors GIF:s fritidsområde i Mörtsjöåsen. Det råde stor saknad då kompaniet omplacerades till Eksjö.

Bonde söker – ägare.

Nej rubriken gäller inget nytt TV program. Men det var i morgonens lokala televisionsprogram 19/10 2015 det offentliggjordes att kvarteret Bonde är till salu.

Nordenskiöldska gården den enda av byggnaderna som är K-märkt. Nästa sida bilden t.v. en oljemålning av Brita Sydow-Södöö 1939, visar bebyggelse mot Borgmästaregatan. Konstnärinnan ingick i Föreningen Gamla Carlschronas första styrelse. Bilden är hämtad ur Blekingeboken 1939. Blekinge museum flyttade in i gården vid bildandet 1901 och 1906 förvärvade man husen.

Stadskirurgen Joel Appiere, som jag skriver om tidigare, sålde på sin tid gården till Tyska församlingens förste kyrkoherde Justus Kristoffer Hauswolff, en från tyska Weringerode invandrad pastor. Där prostgården uppfördes efter branden 1790 hade Hauswolff tidigt på 1700-talet inrättat en tysk skola.

Namnet Bonde har kvarteret efter riksrådet, greven och landshövdingen Klas Bonde. Denne var född 1664 och förärades under senare delen av sitt liv tillnamnet "Generalogicus" då han var mycket väl bekant med Sveriges lagar och adelns ättelängder. 1713 blev han Blekinges landshövding, 1718 riksråd och 1719 rikskammarråd och greve. Han dog år 1726.

Motivet ovan till vänster hämtade konstnärinnan från bostadens fönster, i Södöoska gården, där föreningen under mer än 2 decennier logerade.

Från gården ser man kupolen på Trefaldighetskyrkan höja sig över kvarteret Bonde. Taket som höjer sig bakom Södöoska gårdens pampiga veranda (mittbilden) tillhör den s.k. Röda ladan, vid Nordenskiöldska gården, till höger i tavlan. Föreningen hyrde nedre våningen i huset t.h. på Gunnar Ekströms fotografi. Under sista åren på 1900-talet hyrde föreningen i huset vi ser till vänster mitt över Borgmästaregatan. År 2000 flyttade föreningen in på Alamedan 11.

Då biblioteket byggdes revs bebyggelsen i denna del av kv. Bonde. Gården med symaskinsreklamen (S, står för Singer symaskiner) ägdes av familjen Boell då fotot togs omkr. år 1900. (Bilderna t.h. ovan) Fotografen har stått på Borgmästaregatan för att få en fin vy mot Trefaldighetskyrkan men kan svårigen mäta sig med Gunnar Ekströms mittbild ovan mot kyrkan inne från Södöoska gården.

Det är med bävan vi avvaktar vad som kan hända med detta sammanhängande kulturkvarter. Riv inte mera. Låt våra efterlevande uppleva något av staden som den en gång var.

Vid stundande årsmötet har jag varit ordinarie ledamot av Föreningen Gamla Carlsrona i 40 (!) år, ett förtroende jag vill tacka för. Nu vill jag önska alla läsare en skön vår och sommar och ger allt **för Karlskrona**, eder
Sten A. Petersson.

FGC:s aktiviteter våren 2016

Torsdagen den 18 februari, kl 18.00

Besök på Marinens Planetarium. Samling vid Amiralitetskyrkans exp.

Fri entré. Anmälan senast 12 februari.

Lördagen 19 mars, klockan 13.00 - OBS Tid och plats!!!

Årsmöte. Sedvanliga årsmötesförhandlingar. Stipendiater presenteras. Filmvisning. Plats: Blekinge Museums hörsal.

Torsdagen 14 april, kl 18.30.

Kom och lyssna till gamla schlagers. Musikunderhållning med gissningstävling och prisutdelning. Musikledare Rolf Ch Johansson. Föreningen bjuder på kaffe och kaka. Förhandsanmälan senast 7 april. Lokal: Föreningslokalen Alamedan 11A.

Söndagen 1 maj, kl 07.00

Samling på Sparregården för att gå Reveljen till Marinmusikkårens trevliga musik. Därefter morgonfika i Föreningslokalen Alamedan 11A.

Torsdagen 19 maj, kl 13.00

Besök på Blekinge Museum, Rosenholm, bese Gribshunden. Ta bussen till Arena Rosenholm, från Parkgatan. Anmälan senast 12 maj. Guide: Annika Klar.

Torsdagen 23 juni, kl 10.00

Lövmaknaden. Försäljning på vanliga platsen vid Trefaldighetskyrkan. Öppet hus i Föreningslokalen Alamedan 11A, kl 1200 – 1600.

Torsdagen 30 juni, kl 09.00 *OBS tiden för avresan!!!*

Vi avslutar vårens aktiviteter med vår omtyckta **Bussutflykt** med Trossö Buss som denna gång går åt nordväst. Bussen avgår från Rådhuset, Stortorget kl 0900. Även stopp vid Vedeby skolans parkeringsplats för samåkning.

Pris inkl. inträde med guidning, kaffe & våffla samt lunch, endast 300 kronor. Anmälan: Maila, ring 10190 eller skicka ett vykort. **Sista dag för anmälan den 23 juni. Anmälan är bindande!**

FGC:s aktiviteter hösten 2016

Torsdag 15 sept. kl. 17.00 OBS! tiden.

Vämövandring .Samling vid Kaffestugan .Guide: Rolf Christer Johansson. Ta med fikakorg.

Torsdag 13 okt. kl. 18.30

Kom och lyssna på Olof Färnström som berättar om sina kulturhus.
Plats: FGC-lokalen. Alamedan 11. Kaffe o kaka.

Torsdag den 10 november. kl. 18.30

Bildvisning i lokalen. Diabilder från förr. Kaffe o kaka.

Söndag den 27 november FÖRSTA ADVENT

Öppet hus i föreningslokalen kl. 12.00 - 17.00. Årsboken presenteras 13.30. Sedvanligt adventsfirande med glögg, pepparkaka och kaffe.

VÄLKOMNA!

Hallå! Vi söker intresserade som brinner för Gamla Carlscrona och vill delta i vår verksamhet. Stadsmiljö, gamla bilder, Kaulskroniten, facebook, årsboken, arkivet, hemsida och arrangera trevliga aktiviteter. Delta i eller utanför styrelsen. Är du intresserad av att delta i styrelsen, kontakta valberedningen Anita Trulsson tel 0455-27540. Du är alltid välkommen.

Kaulskroniten finns också för synskadade!

Tjänsten med Kaulskroniten som taltidning kan verkligen rekommenderas för våra medlemmar när synen sviktar.

Den kommer i brevlådan om Ni beställer abonnemang från Karlskrona kommun, Kulturförvaltningens inläsningstjänst 371 83 Karlskrona.

Kommunens besöksadress: Östra Hamngatan 7b (mitt emot Aspöfärjan).

Telefon 0455-303000 växel eller Katarina Möller direkt 0455-303555.

Föreningen Gamla Carlscrona Bankgiro 387-1068

Organisationsnummer 835000-3482

Kaulskroniten, medlemsblad för Föreningen Gamla Carlscrona,

Nr 1, 2016, 31:e årgången. Upplaga 3.000 ex. ISSN 0430-8433

Föreningen Gamla Carlscrona, Alamedan 11, 371 31 Karlskrona.

Telefon: 0455-101 90 (även telefonsvarare). E-postadress: info@fgc.nu

Hemsida: www.fgc.nu och facebook: Föreningen Gamla Carlscrona

Redaktör: Sten A. Petersson, telefon: 0455-33 94 27

Layout: JIMLOS AB, Lars-Olov Stenborg, info@jimlos.se

För uppgifter i medlemsbladet ansvarar respektive författare.

Föreningslokalen är öppen första helgfri onsdag i månaden klockan 14.00-19.00 från september t o m maj,

Styrelsens verksamhetsberättelse för 2015

Styrelsen för Föreningen Gamla Carlsrona önskar avge följande berättelse för verksamhetsåret 2015 som tillika är föreningens 70:e arbetsår.

Styrelsen har under året bestått av följande personer:

		Invald
Göran Mårtensson	ordförande	1996
Rolf Andersson	vice ordf	2000
Hans Ulveklint	sekreterare	2012
Rune Olsson	kassör	2004
Sten A Petersson	redaktör	1976
Kerstin Petersson	ledamot/kansliansvarig	1999
Britt Hillborg	ledamot	2002
Emma Anbrand	ledamot	2004
Ewa Anbrand	ledamot	2012
Kerstin Claesson	suppleant	2008
Ingegerd Danielsson	suppleant	2012
Roland Carlsson	suppleant	2015

Revisorer

Heléne Hansson	ordinarie	1993
Lennart Larsson	ordinarie	2012
Ingeborg Green	ersättare	1999
Ingrid Wijk-Arnoldsson	ersättare	1999

Valberedning

Anita Trulsson och John Wijk

Kommittéer utsedda av styrelsen.

Redaktions- och bokkommitté: Göran Mårtensson (sammankallande), Rolf Andersson, Rune Olsson, Roland Carlsson och Sten A Petersson.

Stadsmiljökommitté: Rolf Andersson (sammankallande), Emma Anbrand, Ingemar Fredriksson, Britt Hillborg och Sten A Petersson, Roland Carlsson.

Programkommitté: Britt Hillborg (sammankallande), Kerstin Claesson och Kerstin Petersson. Ewa Anbrand och Gun Ekedahl.

Stipendiekommitté: Emma Anbrand (sammankallande), Karin Bång Danielsson, Gun Ekedahl, Christer Peters och Eva Thorell.

Data- Bild- och webbansvarig: Göran Mårtensson, Rune Olsson och Hans Ulveklint. **Facebookgruppen:** Lars-Olof Stenberg.

Arkivgruppen: Britt Hillborg och Gun Ekedahl.

Styrelsens arbete. Styrelsen har haft 10 protokollförda sammanträden. Utöver dessa har enskilda styrelsemedlemmar träffats informellt för kommittémöten.

Föreningens medlemsantal. Den 31 december 2015 var antalet medlemmar 3007.

Årsavgiften för 2015 har varit 100 kronor.

Årsmöte. Föreningens årsmöte ägde rum i Musiksalen N. Kungsgatan 1 den 19 mars 2015. Årsmötet inleddes med att ordförande Göran Mårtensson hälsade alla hjärtligt välkomna. Särskilt vände han sig till de två stipendiaterna Alice Lidberg och Linnea Lathe. Härefter följde parentation över de medlemmar som avlidit under året. Årets Jultomtefondstipendiater presenterades av Christer Peters, som inledde med att berätta om fondens historia och framförde sedan en presentation på vers till stipendiaterna Alice Lidberg och Linnea Lathe. Alice framförde en sats ur J S Bach på flygel och Linnea en monolog. Båda visade prov på ett stort kunnande. Ungdomarna tackades med varma applåder.

Efter förhandlingarna höll Marcus Sandekjer ett föredrag om Blekinge Museum och dess verksamhet. Efter årsmötesförhandlingarna bjöds på kaffe med dopp.

Övriga aktiviteter

- 3 febr Möte i Kommunhuset med stadsmiljöansvariga tjänstemän för uppdatering och diskussion kring aktuella frågor. Rolf A, Göran M och Britt H, deltar.
- 10 febr Kulturarfsforum Bl Mus. Göran M, Rune O, Gun E och Britt H.
- 14 febr Blekinge Museum ”öppet hus” Rosenholm. Om inköpta Skärvaforemål. Rolf A, Britt H, Göran M deltar.
- 19 febr Filmafton. Göran visar film om Hästö.
- 20 febr Revision.
- 23 febr Kaulskroniten till tryck.
- 2 mars Kaulskroniten. Medlemmar och styrelse gör i ordning utskick.
- 11 mars Kaulskroniten 1:2015 levereras. Göran Mårtensson och Hans Ulveklint hämtar från Tryckeriet.
- 12 mars Filmvisning em och kväll av Göran visar Hästöfilm.
- 17 mars Blekingearkivet årsmöte Br. Hoby. Britt och Gun Ekedahl deltar.
- 19 mars Årsmöte i musiksalen N. Smedjegatan. Stipendieutdeln. Föredrag av Marcus Sandekjer Blekinge Museum.
- 20 mars Möte Blekinge Hembygdsförbund. Britt och Kerstin deltar.
- 20 mars Möte i Kommunhuset med stadsmiljöansvariga tjänstemän ang. aktuella planer för nybebyggelser m.fl. aktuella frågor. Rolf A, Göran M och Ingemar F deltar.
- 20 mars Brandsyn lokalen, Britt H och Göran M träffar Christer Peters.
- 01 april Göran presenterade föreningen hos Lions i Lyckeby.
- 14 april Ingemar Fredriksson visar bilder.
- 16 april Orgelkonsert i Tyska kyrkan i föreningens regi.
- 01 maj Reveljen med Marinens musikkår. Hölls i Sparresalen pga regn. Morgonfika i föreningslokalen. Deltagarna får Carlsronagram med dikt av Percy Milsten.
- 8-10 maj Trädgårdsmässa Wämö. Vi deltar med försäljning och information i gamla Pressbyråkiosken. Britt, Gun och Ingegerd,
- 9 maj Besök av Föreningen Gamla Kristianstad. Ca 60 deltagare. Information och guidning i staden av Rolf A och Ingemar F.

- 16 maj Blekinge Hembygdsförbund årsmöte på Författarmuseet Jämshög. Britt Hillborg och Gun Ekedahl deltar.
- 30 maj Samarbetsprojekt med BI Museum. Planering för Langemarks minnesutställning. Göran M, Rolf A, Britt H deltar.
- 03 juni Samarbetsprojekt med BI Museum. Planering för Langemarks minnesutställning. Göran M, Rolf A, Britt H deltar.
- 04 juni Namngivning gatunamn och kvartersnamn på Pottholmen. Rolf A och Ingemar F på möte med kommunens stadsmiljöansvariga.
- 13 Juni Invigning Erik Langemarks Jubileumsutställning i Konsthallen. Rolf A deltar.
- 16 juni Träff om jubileumsarrangemang. Christer Peters och Göran M.
- 18 juni Lövmarknaden. Försäljning på den vanliga platsen vid Trefaldighetskyrkan. Öppet Hus i föreningslokalen. Gun E, Britt H, Birgitta L och Ewa A deltar.
- 25 juni Bussutflykt till Öland.
- 25 juni Kommunens projektgrupp för namngivningsförslag. Rolf A, Ingemar F deltar.
- 20 aug Planeringsmöte med Christer P om revyn. Göran M, Rolf A, Ewa A, Britt H och Rune O deltar.
- 21 aug Rolf A håller föredrag för Dragsö Stugförening i restaurang Skeppsgossen på Marinmuseum. Om Dragsö och det Gamla Karlskrona.
- 06 sept Kommunen informerar i Vattenborgen, om planerat Kulturcentrum i kvarteret Bonde. Rolf A deltar.
- 07 sept Revyn. Pressinfo Göran M, Rolf A, Britt H.
- 19 sept Samarbetsprojekt med BI Museum. Planering för Langemarks minnesutställning. Göran M, Rolf A, Britt H deltar.
- Sept-okt Biljettförsäljning i föreningslokalen under 10 dagar. Christer P, Lars M, Gun E, Britt H, Ingegerd D, Roland C, Ewa A.
- 11 sept Blekingearkivet Bräkne Hoby nyöppning. Britt H, Gun E.
- 13 sept Revyrepitition. Gun E. öppnar.
- 17 sept Stadsvandring i Langemarks fotspår med Rolf Christer Johansson.
- 27 sept Revyrepitition. Gun E öppnar.
- 04 okt Revyrepitition. Gun E, Britt H, Ewa A.
- 04 okt Infomöte i Vattenborgen. Region Blekinges arbete med kulturfrågorna. Rolf A deltar.
- 08 okt Samarbetsprojekt med BI Museum. Planering för Langemarks minnesutställning. Göran M, Rolf A, Britt H deltar.
- 10 okt Invigning Langemarkutställningen. Göran M, Britt H Rolf A.
- 11 okt Revyrepitition.
- 15-18 okt Revyn går av stapeln. Förberedelse, genomförande och avslutning. Hela styrelsen deltagar.
- 16 okt Världssamrådets ledningsgrupp sammanträder. Rolf A deltagar.
- 23 okt Årsboken lämnas till tryck i Malmö. Göran M.

- 24 okt Invigning minnestavla John Lind. Rune O, Ingegerd D m. fl.
 26 okt Rolf A håller föredrag för Hästö Rödakorskrets på Hästö.
 02 nov Kommunens projektgrupp för namngivningsförslag. Rolf A, Ingemar F deltar.
 07 nov Berättarcafé Blekinge Museum Göran M. Sten A P deltar.
 20 nov Musikunderhållning och tävling med Rolf-Christer Johansson.
 23 nov Städ och julpynt inför 1:a advent. Britt H, Gun E, Ingegerd D, Roland C, Larsgöran S.
 26 nov Pressträff Årsboken Göran M, m.fl.,
 26 nov Föredrag om FGC 70 år av Göran M och Rolf A.
 29 nov ÖPPET HUS och presentation och försäljning av årsbok 2015. Sedvanligt adventsfirande med glögg och pepparkaka. Gun E, Britt H, Ingegerd D, Rune O och Roland C svarade för service.
 1-23 dec Försäljning av årsbok 2015 i Wachtmeister galleria.
 07 dec Hans Juhlin och Ola Swärdh presenterade pågående och kommande stadsplaneärenden. Hela styrelsen deltar.
 09 dec Samrådsmöte om Kilströmskaj i Sparresalen. Rolf A. deltar.
 15 dec Prisceremoni i kommunhuset ang. namngivning inom stadsdelen Pottholmen. Rolf A. Ingemar F deltar.

Redaktionskommittén och bokkommittén har under året arbetat med utgivning av Kaulskroniten samt bearbetat material för årsbok 2015.

Kommittén för stadsmiljöfrågor Se separat rapport.

Programkommittén – Se separat rapport

Arkivgruppen har arbetat med vårt arkiv och dokumenterat arkivalier.

Medlemsbladet Kaulskroniten, 30 årgången, har utkommit med två nummer 2015 på 48 sidor vardera. Redaktör för båda utgåvorna var Sten A Petersson.

Bokutgivning. Årsbok 2015 är en utökad nytgåva av 1975 års bok till minne av Erik Langemarks 100-årsjubileum och vårt 70-årsjubileum.

Stipendiekommittén har sammanträtt under året.

Gåvor Ett flertal penninggåvor har av medlemmarna donerats under året då medlemmarna anser att föreningen bedriver en viktig verksamhet och är därför villiga tillskjuta ett belopp utöver medlemsavgiften. Dessutom har föreningen erhållit böcker, foton, filmer m m.

Slutord.

Vårt 70 års-jubileum och att det var 100 år sedan en av vår mest betydelsefulla medlemmar Erik Langemarks föddes, har manifesterats med utgivningen av ett brevmärke, som kommit alla medlemmar till del.

Vi har haft en stadsvandring i Langemarks fotspår.

Ett samarbete med Blekinge museum har resulterat i gemensam utställning om Erik Langemark och ett berättarcafé i samma anda.

Slutligen kunde vi glädja medlemmar och Karlskronabor med en jubileumsrevy i Sparresalen under en helg i oktober. En "Jubelkväll" med sång, musik, gästartister och revyn "Från Pottholmen till Kilströmskaj" I regi av Christer Peters och med nöjesklubben QL:s revygäng. Ett stort tack för att ni möjliggjorde denna höjdpunkt.

Vår allt i allo Kerstin Petersson gick bort i höstas. Vi förlorade en god vän och en eldsjäl som med energi och glädje hjälpte alla. Vi saknar dig Kerstin.

Utöver de redovisade verksamheterna har de olika kommittéerna haft möten och arbetsuppgifter.

Alla vardagseftermiddagar i veckan har Rune och Kerstin tillbringat på kansliet. Kerstin till strax innan sin bortgång.

Ett gäng damer bestående av Britt H, Gun E, Ewa A och Ingegärd D har tillbringat en heldag i veckan med att sköta arkiv och löpande kontorsgöromål. Alla gör ett stort ideellt arbete som inte nog kan uppskattas.

Ett önskemål är att vi vore fler som kunde vara med och dela vårt intresse, entusiasm och glädje att få göra en insats för vårt Gamla Carlsrona. Så uppmaningen är: Hör av dig eller tipsa om intresserade.

Styrelsen tackar för förtroendet och till slut vill jag rikta ett stort, stort tack till alla som bidragit till ett lyckosamt Jubileumsår.

Göran Mårtensson
Ordförande

Rolf Andersson och Göran Mårtensson säljer årsboken i Wachtmeistergallerian

Jubelkvällen. Repetition i Sparresalen. Nöjesklubben QL:s revygäng med artisterna Marianne Kock och Jan Höiland och Tord Sölvesson.

ÅRSMÖTE!

Lördagen den 19 mars 2016

klockan 13.00

Blekinge Museums hörsal

OBS! Tid och plats!

Årsmötesförhandlingar och
presentation av årets stipendiater. Filmvisning.

Alla medlemmar hälsas välkomna!

En bild från "Berättarcafé" på Blekinge museum lördag den 7 november 2015. Föreningen Gamla Carlscrona representeras i panelen av Göran Mårtensson och Sten A. Petersson

Kvarteret Garvaren vid Barktorget.

Av Sten A. Petersson

Den så kallade garveritomten (ingenting att skratta åt) på Pantarholmen bebyggs nu med ett större bostadskomplex. Detta kvarter som inrymmer bland annat Karlskrona lampfabrik och en matbutik (WILLYS) har under åren rymt många olika verksamheter.

Vi har till föreningen fått en berättelse samt bilder från ”Bröderna Petterssons Mekaniska verkstad” skänkt av släkten. Denna verksamhet låg här i kvarteret Garvaren från 1924 till 1961. Många minns säkert denna epok. Denna berättelse följer, men först vill jag berätta något om garverierna till bl.a. två bilder från årsbok 1983 som innehåller Karlskronabilder av fotografen C. A. Månsson.

Garvning är att förbereda hudar för lädertillverkning. Den lut hudarna läggs i består bl. a. av bark, företrädesvis ekbark. De många garverierna låg här främst för den goda tillgången till ekbark i Blekinge. Barken som maldes sönder levererades till torget vid Kvarngatan där den väderkvarn som malde barken stod. Så uppkom namnen Barktorget och Kvarngatan.

Landsvägsgatan hade två garverier ett vid Brohålan och ett här på garveritomten. N. H. Schollin tog över verksamheten vid detta garveri efter tidigare garvaren Montelius. Schollin hade startat sin verksamhet 1841. Främst tillverkades rand, rem, vaxläder och plattläder till skosulor. N. H. var farfarsfar till skådespelerskan Christina vars farfar Ernst Henrik tog över 1883.

Bilden nedan på personalen är från Göran Mårtenssons samling. Fotografe-

ringen har troligen skett vid företagets 75 årsjubileum 1916.

Företaget sysselsatte cirka 30 personer, Lampfabrikens byggnad skimtar i bakgrunden. Erik Henrik var en av grundarna till Svenska garveriföreningen 1901 där han blev vice ordförande. Han var en välkänd borgare i Karlskrona, politiskt engagerad och stadens tyske konsul. Han avled 1917. Schollin hade läderbutiker inne på Trossö dels på Ö. Wittusgatan dels på Borgmästaregatan i gamla hotell Atlas byggnad. Denna byggnad revs då nya stadsbiblioteket byggdes. I den lokalen kom att ligga en mjölkbar och sedan Stuvbiten. Kromgarvning decimerade garverierna men så långt fram som 1940 talet fanns garvare kvar på Pantarholmen.

Bilden nedan visar hur lite bebyggelse det var på norra Pantarholmen ännu

vid sekelskiftet 1900. Landsväggsgatan bär spår efter de många vagnar som körde här. Spårvagnen kom att gå fram längs gatan från 1910 men ännu syns inga förberedelser för denna. Bilden är riktad mot norr och vi kan se såväl skorstenen till det gjuteri som låg här, såväl som bostadshus. Framför dessa byggnader låg en gång skarprättarens (bödelns) hus. Här bodde bödeln "rackaren" och hans dräng, "stackaren". Den stugan var försedd med fönstergaller och stadiga bommar för dörren. Pantarholmen var i folkmun ökad under namnet "Rackarebackarna".

En liten stuga var upplåten för bödelsänkorna som inte var väl sedda inne i staden. På berget där barkkvarnen tidigare legat står ett par pantarholmsgrabbar över resterna av 1710 års fästningsmur som byggts för stadens försvar tvärs över holmen då danskarna närmade sig.

Till vänster ser vi Stadsvågen som ersatt den som en gång låg vid Stadsporten vid Landbrons mynning.

Att garverier låg här berodde på tillgången av strömmande vatten att skölja hudarna i.

Nedanför garveriet gick strömmen mellan Tullholmen och Pantarholmen. Det var öppet vatten från inloppet endast brutet av småöar som Hattholmen och Skomakareholmen ut till Borgmästarefjärden. Den vita byggnaden vid Tullholmen var det s.k. Hjelmska magasinet som flyttats hit från Amiralitetstorget. I dag är detta breda sund helt igenfyllt.

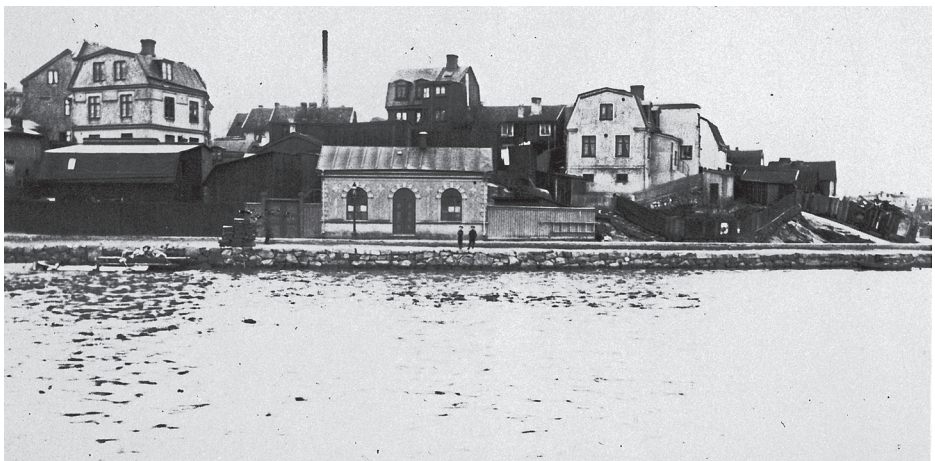

Tidigare garverier i Karlskrona.

Bilden nederst är från 1800-talet före det att Borgmästarekajen byggts fram till vattnet. Det som på bilden skulle fyllas igen och kallas Järnvägstorget. Det vackra lilla huset var stadens första bårhus. Fotot är taget från Pottholmen mot Lilla Möllebackens bebyggelse.

Här längs Pottmakareviken, efter 1821 kallad Fattighusviken, låg i stadens ungdom flera garverier då de behövde tillgång till vattnet. En annan tomt precis vid vattnet hade tidigt i stadens historia upplåtits för nattmannen. Han var den som hade det föga angenäma uppdraget att tömma latringroparna, ett arbete som på grund av odören skedde nattetid. Nattmännens bostäder, de blev snart flera då staden växte, flyttades efterhand till stranden av detta sund på norra Pantarholmen.

2016 startar förändringen av såväl Pottholmen och Järnvägstorget som kvarteret Garvaren på Pantarholmen. En ny stad växer fram i den gamla.

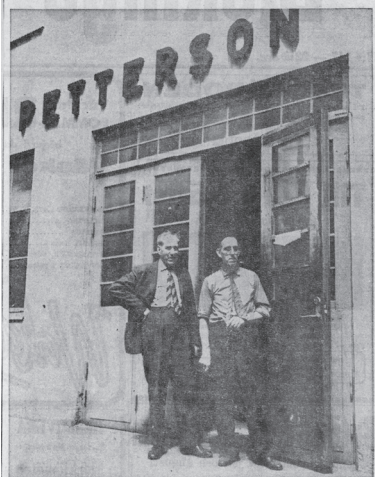
Återblick på en verkstadsrörelse under förra seklets första hälft.

Torsdagen den 29 juni 1961 kunde man i Blekinge Läns Tidning under rubriken ”Känd mekanisk verkstad upphör efter 37 år i Karlskrona” läsa om den verksamhet som de båda bröderna Henning och Thure Pettersson ägnat sina liv åt. Bakom denna rubrik döljer sig följande historia om två energiska bröder. Deras far Johan Pettersson hade egen mekanisk verkstad i Växjö i början på förra seklet. Som ett kuriosum kan nämnas att det var hans verkstad som hade tillverkat den numera borttagna gångbron över järnvägsspåret på Växjö stationsområde. Av olika anledningar tvingades Johan att gå ifrån sin verkstadsrörelse och fann sin sysselsättning som smed på Gårdsby säteri norr om Växjö. Här växte Henning och Thure upp tillsammans med fem andra syskon. Efter skolgång med varannandagsläsning och konfirmationsläsning i Gårdsby samt efter beväringstid i Växjö flyttade bröderna till Karlskrona.

Fastighet förvärfvas vid Barktorget

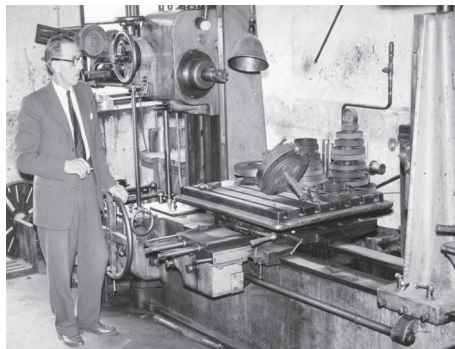
År 1924 lyckades bröderna förvärva en verkstadsfastighet vid Barktorget på Pantarholmen. Avsikten var att börja tillverka en tvåcylindrig 4-taktsmotor för båtar som konstruerats av dem tillsammans med en annan bröder vid namn Richard. De hann göra ett 15-tal motorer innan de fann att tillverkningen krävde långa serier för att löna sig. På grund av kapitalsvårigheter såg man sig dock ingen möjlighet att arbeta vidare med projektet. Några motorer fungerar säkert än i dag och puttrar fram i den blekingska skärgården. Parallellt med detta och med reparation av båtmotorer började man även arbeta med bilreparationer och man arbetade också med allehanda mekaniska reparationer. Bland de bilmodel-

Känd mek. verkstad upphör
efter 37år i Karlskrona

Bröderna Henning och Thure Pettersson vid entrén till verkstaden som de nu lämnar efter 37 års möda.

ler som man specialiserat sig på kan nämnas Adler, Buick och Pontiac m. fl. Efter några år började man tillverka pressar och verktyg åt Karlskrona kalkfabrik. Denna verksamhet pågick under årens lopp samtidigt som man levererade pressar till lervarufabriker runt om i landet bl a Höganäs och Iföverken. Under andra världskriget arbetade man till stor del med tillverkning av projektiler för det svenska försvaret.

När verkstaden drevs för fullt sysselsatte man omkring 20 man. Inom verkstads-komplexet som omfattade ungefär 2500 kvadratmeter var även andra industrier verksamma. Här kan bl a nämnas Karlskrona Bil och Traktor, LM Ericsson, Mobergs Bleck- och Plåtslageri, Atlas Copco Trycklufts AB m fl.

I början på 1950-talet hade man för avsikt att överlåta verkstäderna till Atlas Copco, som planerade att bygga ut och sysselsätta omkring 150 man. Men detta gick om intet då stadens myndigheter inte var tillräckligt tillmötesgående. I en intervju i tidningen konstateras dock att klimatet under senare tider blev bättre.

Under sina verksamma år försökte bröderna följa utvecklingen och införskaffade efter bästa förmåga så ändamålsenliga maskiner som möjligt, bl.a. ett 70 mm:s arborrverk, supportrvarvar, slipmaskiner mm.

Det som slutligen tvingade bröderna att upphöra med sin verksamhet var i viss mån ohälsa men de ansåg sig också med ålderns rätt efter väl förrättat värv kunna dra sig tillbaka från den aktiva verksamheten. Bröderna ansåg redan vid denna tid alltså i början på 60-talet att det inte var så lätt för småföretagare att existera och driva verksamheten med förtjänst. Det krävs stordrift konstaterade bröderna redan då.

Till höger bosdtadsfastigheten Landsvägsgatan 19, som förvärvades 1938. Här bodde bröderna Pettersson till sin död.

Stor auktion

Lördagen den 1 juli 1961 var en epok i stadens mekaniska verkstadsliv slut och det vare dags att avveckla verksamheten. Detta skedde genom stor auktion där alla maskiner, verktyg m m auktionerades bort. Cirka 125 personer var närvarande vid auktionen Det var enbart verkliga spekulanter som kommit bl a danskar som kommit från Köpenhamn enbart för denna auktions skull. Priserna blev förvånansvärt höga. Sammanlagt försålde över 600 artiklar och auktionen som startade klockan 0900 var inte klar förrän klocka 1700. År 1938 förvärvade bröderna bostadsfastigheten på Landsväggsgatan 19. Denna fastighet hade tidigare ägts av en förfader till Christina Schollin. Denne Schollin lär enligt historien varit en levnadsglad människa som bl a med häst och vagn kört rakt igenom Hoglands park och sedan tagit konsekvenserna av detta. Bröderna bodde här till sin död, Henning med maka Anna senare omgift med Linda och Thure med maka Frida. Henning och Anna hade en son, Lars-Åke bosatt i Västerås och som avled förra året (2004) och Thure och Frida hade en dotter Ulla (gift Centrell) bosatt i Linköping. Thure avled 1963 och Henning 1966. Båda bröderna var aktiva inom hantverksföreningen och W6. 1938 förvärvade bröderna var sin granntomt på Fäjö öster om Karlskrona vid Lösen. Dessa fritidstugor och tomter var en skön avkoppling från det vid den tiden smutsiga verkstadsarbetet även om det inte var fråga om några långsemestrar. Datorer och liknande hjälpmedel var någonting helt okänt vid tiden för deras verksamma liv

Ringheimagården och livet vid "Fiskbron"

Där vi nu börjat vänja oss vid det moderna hotellet ser vi, på bilden nedan, en liten fyrkantig byggnad, toaletten. Detta hus, ett torrdass, var bekvämlighetsinrättning under många år för försäljarna på torget.

Bortom detta "hemlighus" i hörnet av Fisktorget och Styrmansgatan ligger ett dominant, i dag rosafärgat, hus. Ringheimagården. Byggnaden kom till då staden fick byggas om efter 1790 års brandkatastrof. Gården som

legat här ägdes av kompaniskrivaren Anders Pisarski som nu lät uppföra det nya huset. Pisarski föddes i Polen 1723 och avled här i huset 1799. Då han hustru Christina Ekelund-Pisarski dog 1803 övergick ägandet till amiralitetsinspektoren Johan Gustav Hammar. Dennes änka sålde 1810 gården till kaptenen Simon Peter Ringheim. Gården var i släkten till 1913 då majorskan Aurora Gustava Ringheim avled och med henne slocknade släkten. Namnet lever ändå kvar i gården.

Vännen, konstnären och bohemen Bertil Örjand hade en ateljé i huset varifrån jag har varma minnen. 1973 och några år deltog jag med en grupp konstintresserade som träffades för att måla här. Snart skaffade vi en större lokal på Strandgården. Vi var i åldrar från 16 till 80. Tillsammans bildade vi en konstnärsgrupp "Carolus Rex" som upplevde ett tiotal år med utställningar, härlig gemenskap och studieresor under mitt ordförandeskap.

Minnen tränger sig på och nu vill jag, i en serie bilder, minnas "Fiskbron" som det var när jag gick med min mamma och handlade färsk fisk.

Så här tedde sig "Bron" 1949. Saluhallen var riven men grunden stod kvar några år. Saknaden var stor men än var handeln med färsk fisk livlig som synes. I huset bakom trädet t.h. fanns ett café kallat "Svarta koppen". Där kunde de frusna gummorna för några ören fylla på sina termosar med nykokt kaffe.

Framför den vackra korsvirkesbyggnaden stod de handlare som sålde grönsaker och rotfrukter. Längs gatan fanns livsmedelsaffärer av alla slag. De som bodde i närheten behövde egentligen aldrig gå upp till själva "staun" för sina livsmedel. Basarbyggnaden ingår i dag i Blekinge Museum. I hörnan mot Arklimsätaregatans backe (förr kallad Visens backe) fanns i denna byggnad en ölhall som vid behov under torgdagar betjänade försäljarna och deras törstiga kunder.

Bilden är från den gamla goda tiden före kortbetalning och man ser att det fanns tillgång till telefon. I dagens bräckliga verklighet lever barndomens tid kvar i redaktören som nog är ganska ensam med att tycka "allt var mycket bättre förr". Åtminstone är det så i mina nostalgiska tillbakablickar där jag försöker dokumentera tider som gått. Fiskegummornas liv var i verkligheten hårt och besvärligt och så var livet för många. Bakom "gumman" ligger Arona inne vid bryggan. (se nr: 1 2015 sid 14-15).

I lä av den rivna saluhallens fundament bjuder denna gumma sina fiskar till försäljning.

Är fisken fin ser grabben på bilden ovan ut att fråga sig.

På bilden till höger kan vi beskåda tidens hattmode.

Kanske känner någon igen en bekant eller släkting på bilden?

På bilden nederst är affärena för dagen slut. Gumman framför saluhallens grund ser tankfullt in i framtiden.

Anar hon att detta liv och denna miljö är på väg att försvinna för alltid.

Idag minner bara gumman i brons på fisktorget om äldre tider men så värst lik verklighetens fiskegummor upplever inte jag henne.

Sten A. Peterson

S T A D E N

Hög står Konungen på stadens torg
där han med ordet fäste Rikets lans
och gjorde Trossö till en säker borg
med djärva väktare av öars krans.
Här byggdes drakarna av härdig ek,
av män med kunnighet och armars kraft,
och kajer skoddes utav stenars rad.
De gamles gärning gör min tanke vek
om hur en gång de slit och möda haft
för att ge styrka åt Karlskrona stad.

Den blir vackrare för varje år
och för Karlskroniten mera kär.
Fast den saknar både mast och rår
med "Vind i seglen" dock det framåt bär.
- Glitterfjärdar, doft av saltmängd bris
och Hoglands Park i sommarskrudad blom,
militärmusikens marschparad, -
men något känns som glömt, på något vis.
Jo Jarramas och Gubben Rosenbom,
och hemmets trygghet i Karlskrona stad.

Av Percy Milsten

Årsrapport 2015

Gamla Carlscronas stadsmiljökommitté

Föreningen har också under 2015 haft stort fokus på stadsmiljöfrågorna och bevarandet av vårt gemensamma kulturarv. Ett engagemang som bedrivits genom besvarande av remisser beträffande kommunens byggplaner, debattinlägg via insändare i dagspressen och deltagande i samrådsträffar och annan mötesverksamhet. I likhet med tidigare år så har vi fört en öppen och bra dialog med Kommunens beslutsfattare, både tjänstemän och politiker som har ansvar för miljö- och byggnads- samt kulturfrågorna. Vi har också fört samtal med byggnadsantikvarier på Länsstyrelsen och med privata fastighetsägare i enskilda frågor. Föreningen har också genom undertecknad varit representerad i Världsarvsrådets ledningsgrupp, i vilken ingår som ledamöter representanter för Länsstyrelsen, Kommunen, Marinen m.fl. myndigheter och organisationer.

Bland alla de frågor som varit med på agendan i olika forum och vid samtal med Kommunens och andra beslutsfattare kan nämnas det planerade höghusbygget på Möllebacken, Hästö Medborgarhus framtid, exploateringen av Pottholmen och bevarande av Strandgårds-byggnader, pågående sanering och framtida exploatering och bebyggelse av Oljehamnen- och Hattholmen, ”rivningshuset” på Fortifikationsgatan, 1700-tals-hammagasinen och därmed också planerad bebyggelse inom Kalvhagen och Skeppsbron, och Saltö torg-planerna.

Inte minst har förslaget om bebyggelse på Kilströmskaj (Lilla Holm) engagerat och väckt många upprörda känslor bland föreningens medlemmar och allmänheten under det gångna året. En debatt som inte är avslutad ännu, och som säkert föreningen får ägna fortsatt intresse ett bra tag framöver.

En annan fråga som varit het i debatten är Kommunens ändrade planer för uppförande av ett Kulturhus. Diskussionen kom först att handla om att tidigare beslut att bygga ett Kulturhus på Kungsplan förkastades, och att därefter Kommunen erbjöds att inköpa Stadsförsamlingens samtliga fastigheter inom kvarteret Bonde, där också Biblioteket ingår, och därmed satsa på ett

*Ska detta kulturhistoriska hus på
Borgmästargatan 6 rivas?*

sammanhängande Kulturkvarter. Ett förslag som vi i föreningen hyllade inte minst för att det också för framtiden skulle trygga dessa vackra kulturbyggnader inklusive Nordenskjöldska gården. Av oförklarlig anledning så lades detta förslag åt sidan, och vad som nu kvarstår i diskussionen är att uppföra en Kulturhusbyggnad söder om, och i direkt anslutning till Biblioteket. Ett förslag som i så fall skulle innebära att det gamla anrika och bevarandevärda huset Borgmästargatan 6 som byggdes 1875 och därefter inrymt många skiftande verksamheter, och där Kulturförvaltningen nu har lokaler, skulle rivas för att ge plats åt nybebyggelsen. Således är tanken att man vill riva ett gammalt vackert kulturhus med sin över 140-åriga historia, till förmån för att bygga ett Kulturhus. Vi protesterar mot ett sådant befängt förslag!

Den 6 oktober var för oss ”kulturarvsbevarare” en sorgens dag då grävskoporna avslutade det 300-åriga norra hamnmagasinets livsöde, efter att förfallet av byggnaden resulterat i att den nu ansågs utom all räddning. Detta efter att föreningen drivit frågan om hamnmagasinens bevarande och byggnadsminnesförklaring i över 10 år, alltmedan förfallet tillåtits fortgå. En bedrövlig historia, som tyvärr upprepas gång på gång när våra kulturarvsbevarande myndigheter inte har tillräckliga maktmedel att ta till gentemot fastighetsägare som inte tar ansvar för vårt gemensamma kulturarv. Nu har Kommunens miljö- och byggnadsansvariga offentligt, och direkt till oss i föreningen, försäkrat att det samtida södra hamnmagasinet ska genomgå en omfattande renovering och garanteras bevarande i kommande detaljplan för området. Vi kan bara hoppas att det blir

Verkställd rivning av norra hamnmagasinet

så, allt medan förfallet accelererar även för denna byggnad och med hög risk för att den också snart är ”utom all räddning”. En fråga vi givetvis strängt bevakar framöver i fortlöpande dialog med tjänstemän och politiker.

En fråga av samma slag är det som återstår av de gamla fängel-sebyggnaderna på Björkholmen inklusive mur och vaktorn, som förfaller och där ägaren inte är intresserad av att underhålla och bevara ett kulturarv. Straffarbetsfängelset invigdes 1866, och rymmer således en 150-årig historia om bl.a. en tid då landets mest förhärdade brottslingar internerades här. Det är nu 6 år sedan föreningen begärde hos Länsstyrelsen att få fastigheten byggnadsminnesförklarad. Föreningen har under året tagit

Gamla fängelsets vaktorn förfaller

upp frågan med byggnadsantikvarier på Länsstyrelsen, och också vid tillfällen i Världsarvsrådets ledningsgrupp, när representanter för såväl tidigare som nuvarande ägare varit närvarande. Tyvärr utan resultat och förfallet fortsätter, men vi ger inte upp trots att det ibland känns som att ”slås mot väderkvarnar”.

Under det gångna verksamhetsåret 2015 har föreningen lämnat in yttrande till Kommunen över följande planförslag:

3 februari, yttrande över detaljplan för Frimuraren 8 (Friskolan Galären)

10 juli, yttrande över ”Förslag till riktlinjer för bostadsförsörjningen–Bostads försörjningsprogram för Karlskrona kommun”

10 juli, yttrande över detaljplan för Berggren 10 m.fl. (väster om bryggarberget)

20 oktober, yttrande över detaljplan för Garvaren 23 m.fl. (Pantarholmen)

14 december, yttrande över detaljplan för Kilstromskaj (Lilla Holm - Björkholmen)

Undertecknad har tillsammans med Ingemar Fredriksson ingått i Kommunens

projektgrupp för idéer och förslag till namngivning att kvarter, gator mm inom stadsdelen Pottholmen.

Föreningens yttranden och framförda åsikter ang. stadsmiljön har uppmärksammats och fått bra genomslag i massmedierna, vilket vi tacksamt noterar. Avgivna remissvar finns tillgängliga för våra medlemmar i föreningslokalen, och dessutom utlagda på föreningens hemsida.

Under verksamhetsåret har stadsmiljökommittén genomfört tre planerade sammanträden, och vid sammanträdet den 27/4 var Kommunens projektansvarige Carl-Axel Ottosson medverkande med information om ett avslutat världsarvsprojekt med fokus på besöksnäringen. Den 1/6 diskuterades bl.a. idéer och förslag till namngivning, av kvarter, gator, parker och torg inom den planerade stadsdelen Pottholmen, samt den 7/12 deltog stadsarkitekten Hans Juhlin och planchefen Ola Swärdh med information om aktuella plan- och byggfrågor. Vid samtliga dessa tillfällen var också övriga ledamöter i föreningens styrelse inbjudna. Dessutom är alla remissvar och yttranden förankrade i föreningens styrelse. Avslutningsvis vill vi framföra ett stort tack till föreningens medlemmar, och också många andra medborgare, som supportar oss i vårt arbete med bevarandet av kulturarvet. TACK!

Rolf Andersson

Medlemsgåva till Föreningen Gamla Carlsrona

Vi vill framföra vårt varma tack till de personer som skänkt en gåva, stor som liten..., till föreningen i samband med inbetalningen av årsavgiften.

Besök oss gärna även på vår hemsida www.fgc.nu

Sidan uppdateras regelbundet med "Veckans Bild", aktuella skrivelser o s v. Du hittar även Karlskronafakta och alla våra utgivna böcker

Besök oss också på Facebooksidan

"Föreningen Gamla Carlsrona"

som uppdateras med ny bild varje vecka

Programkommitténs verksamhet under året 2015

Vårt utbud till medlemmarna har varit varierande och olika kulturella arrangemang har avlöst varandra.

I februari stod filmafton (en ej tidigare visad Hästöfilm) på programmet. Anmälningarna var då så många att det fyllde två föreställningar. Dessa följdes upp med ett välbesökt årsmöte med utdelning av stipendier som gick till Alice Lidberg och Linnea Lathe. Kåseriet för kvällen höll Marcus Sandekjer som berättade om Blekinge Museums program och visioner.

En tidigare stipendiat, Erik Karlinius, tog oss med till båda våra kyrkor vid Stortorget där han förevisade, spelade och berättade om orglarna och verksamheten. Trots ihållande regn och inställd 1:a majmarsch genom staden kom många besökande på kaffe och fralla, när man lyssnat färdigt på musiken i Sparresalen.

Trädgårdsmässan i maj på Vämö, ger föreningen en möjlighet att få använda Pressbyråkiosken till bok-

försäljning två dagar. Lövmärknaden lockade många till bokståndet på torget och även till öppethållandet i föreningslokalen. Vårens aktiviteter avslutades med sedvanlig bussutflykt. Denna gång till Öland. Se medlemsblad 2:2015.

Erik Karlinius

Pressbyråkiosken i Vämöparken

Höstens program fordrade mycket planering då det skulle kretsa runt Erik Langemarks 100-års-firande samtidigt som Föreningen Gamla Carlsrona fyllde 70 år. I oktober öppnades en utställning på Blekinge Museum om Erik Langemark i samarbete med föreningen. Samma månad arrangerades i Sparresalen tre föreställningar kallade

Jubelkväll med för karlskroniterna välkända Marianne Kock samt Jan Höiland och dragspelande Tord Sölvesson. De som höll i detta arrangemang var QL-klubben med Christer Peters.

Tillsammans med Blekinge Museum var det i november dags för ”Berättarcafé” om Erik Langemark. I föreningslokalen hette programpunkten ”FGC genom 70 år”. Tillbakablickar och diskussioner och minnen tillsammans med besökarna. Första Advent inföll också i november. Sedvanligt ”boksläpp” med presentation gjordes av ordförande Göran Mårtensson. Kaffé, glögg och pepparkakor serverades hela dagen.

Vid pennan Britt.

Föreningen Gamla Carlschronas styrelse år 2015

Sittande: Ingegerd Danielsson, Britt Hillborg, Ewa Anbrand, Kerstin Claesson.

Stående: Emma Anbrand, Göran Mårtensson ordförande, Rune Olsson kassör, Sten A. Petersson redaktör, Roland Carlsson, Hans Ulveklint sekreterare, Rolf Andersson v. ordförande.

Kerstin Petersson, kansliansvarig saknas på bilden. Hon gick bort i höstas.

2015 års Jubileumsbok är en hyllning till Erik Langemark.
En av Föreningen Gamla Carlschronas grundare och styrelse-
medlem från 1948 till 1993.

Passa på och förvärva boken. Medlemspris 140 kr.

Tel 0455-10190, hemsida www.fgc.nu, e-post info@fgc.nu

ERIK LANGEMARK OCH GAMLA KARLSKRONA

Föreningen Gamla Carlschrona
Årsbok 2015

Året 2015 är ett alldeles speciellt år för oss i Föreningen Gamla Carlschrona. Vi 70-årsjubilerar sedan bildandet. Vår tidning Kaulskronen har funnits i 30 år och icke minst att det är 100 år sedan den mest betydelsefulla personen i föreningens historia, Erik Langemark föddes. Större delen av denna bok är faksimil av årsbok 1975 innehållande målningar, teckningar och teckningar från ett svunnet Karlskrona. Boken har även kompletterats med foto från några av motiven ur Erik Langemarks egen samling. Bilden ovan på Fehrska gården med de två nedersta raderna som ny tilläggsstext, gjorde Erik Langemark som medlemskort och som framsida till årsbok 1948.

ISBN 978-91-980766-3-9

